

Resebrev Nr 86

5-7 januari 2001

MAKTKAMP I KOLKATA

Brottstycke från en tid när vänstern ledd av det marxistiska kommunistpartiet CPI(M) ännu styrde i Västbengalen och Mamata Bannerjee, sedermera chefsminister i delstaten, ännu var oppositionsledare och utmanade regeringen med en politisk generalstrejk, en Bangla Bandh. All normal verksamhet nerstängd och tomma gator som gjorda för att spela cricket, promenera runt eller cykla. Läs mina intryck från staden några dagar i januari 2001, inklusive ett samtal med vännen och SYDASIEN-kronikören Ajit Roy om hans spännande bakgrund.

Del av familjens resa till Kolkata via besök i Pakistan och Nepal 23 december 2000–21 januari 2001. En övergripande skildring om den månadslånga resan och vårt sköna liv med familj, släkt och vänner i Kolkata och Shantiniketan finns i resebrev nr 18.

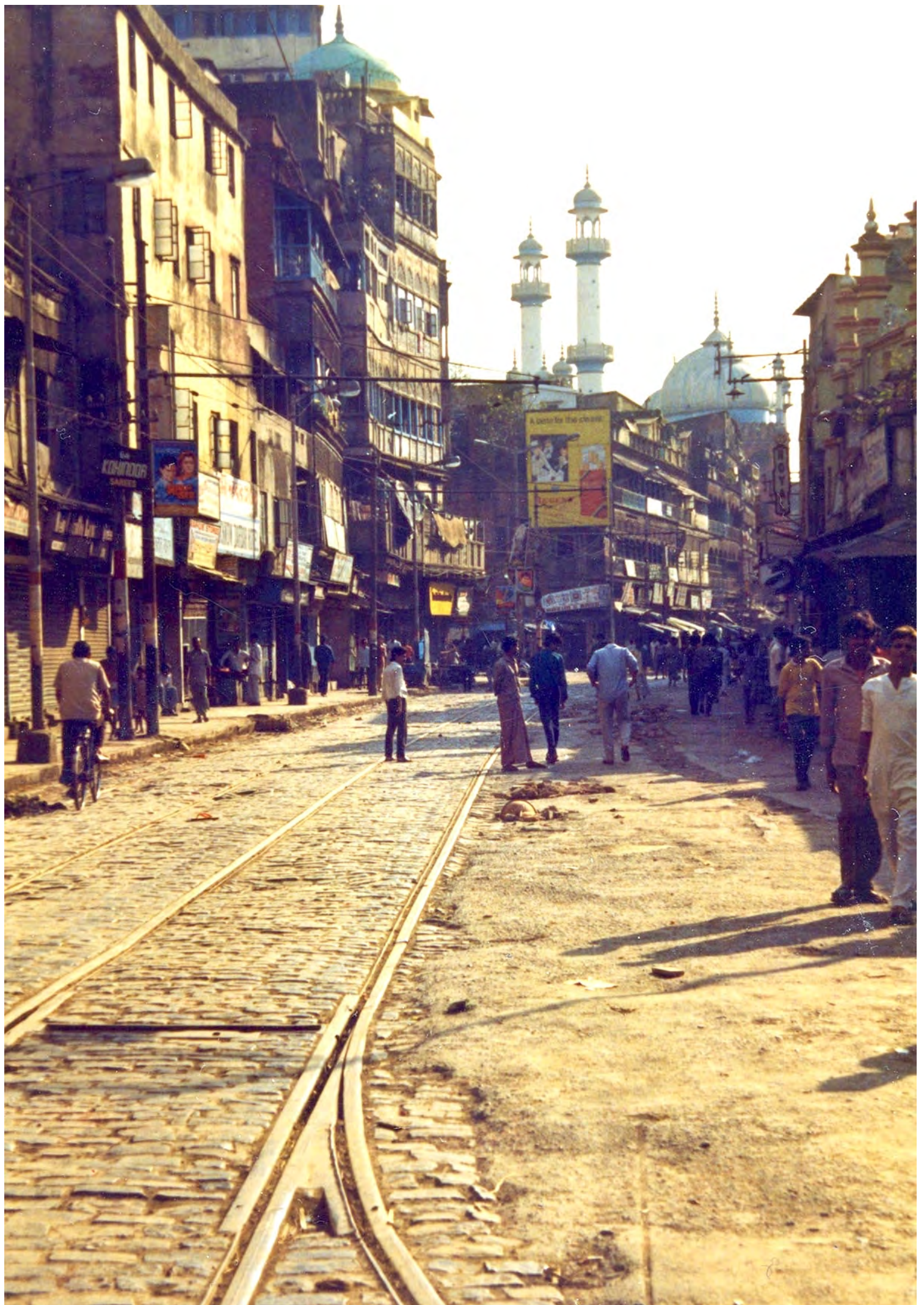

Bangla Bandh 5 januari 2001

Netajistatyn på Shyambazar

Rabindra Sarani

Centrum

Ajit Roy

Fredag 5 januari 2001

En 12 timmar lång Bangla Bandh utlyst av oppositionsledaren Mamata Bannerjee (Trinamul Congress), en politisk generalstrejk avseende delstaten Västbengalen. Upp klockan 7, ännu lugnt läge på stan. Satt på balkongen med Bubu och lyssnade på diskussionerna som fördes nedanför huset, huruvida busslinje 33 (med ändhållplats här) skulle våga köra trots strejken eller ej, och till sist for bussen iväg mot sin destination Park Circus. Hörde dock snart att det uppstod problem redan vid Belgachia.

Jag begav mig ut på långpromenad vid halv nio för att spana in situationen. Fann att det var massor av poliser utposterade vid Belgachia och dessa lyckades förmå de lokala Trinamul-anhängarna att låta spårvagnarna passera. Vid RG Kar Hospital ny blockad, men även här lyckades polisen få igenom trafiken utan större problem, men en liten bit bort vid Shyam Bazar tvingades polisen tillgripa tårgas mot bråkande processioner.

Promenerade vidare bort till Bagh Bazar där en ytterst spänd situation rådde med gång av regimtrogna CPI(M)-anhängare som drev bort Trinamul-gäng med gatstenar.

Fortsatte så söderut längs Rabindra Sarani (Chitpur Road) ner mot centrum.

5 januari forts: Länge sen jag vandrade Chitpu Rd
(Rabindra Sarani) och upplevde stämningen - Minns så väl
vandringen med Abir 1984 och med Sören & Hehen 1988.

Bröllopsvagnarna. Bordell i Savabazar med nepalesiska
tjejer. Malik-familiens palats - Thakur Bari - Jorasanko,
Rabindranaths födelsehem - jag enda besökaren där för
dagen, underbar miljö. Vidare förbi Nakhoda-moskén,
mycket muslimsk utse, fredag som det var. Gick snala
gränder med köttbutiker & restauranger - dock en shish
kebab & biriyani. Ate ut Chitpu Rd, Barabazars gränd-
mahal.

Atersåg muslim-restaurangen Royal Palace där Abir och jag
ät till för länge sen.

Trinamit-procession gånade, med polska i tåta.

Tåget i övrigt mest bestående av skiv-folk, mycket musiken. Poliskidan följde.

Ända ner till Dalhousie och Lal Bagan, vidare Mountabi, Mangochane. Här nere också alldeles fridfullt, alla affärer stängda, när busar & ryarvagnar rullade och ingen aggressiv stämning alls. Kricketspelande ungdomar på gatorna så brukligt är vid bandh. Men Lunnellbanan avstängd, något som aldrig sett förr, när nu när förväggsministeren utlyst bandh så kunde han se till att den blev effektiv. För djävligt för folk som skulle äta med tog för Howrah och när fick man tog inställda.

Äte lunch via College Street och ~~Redha~~ Bidhan Sarani. Tog en runda in om Calcutta Medical College Hospital, aldrig för varit inne på området, imponeras av att byggnaderna rekonstruerats utvändigt, och vacker parkmiljö emellan.

Också in om Calcutta University. Anslagen Indiska historiska-kongressen som pågick just här i staden. Amartya Sen invigningsstalade 2/1 och fördömde hindufundamentalisternas historierevision och anspråken på Ramas födelseplats just vid Babri Masjid.

Tvått i fötterna tillade jag in hos Babs 12.10 - hade
vandrat omkring i 3,5 timmar. Ett glas vatten och så vidare
över Belgachia-bron hemot.

E.m. - Jaintemplet vid Belgachia. Inte varit där sen förr
d farfar var här 1982. Manuskripten det samtidigt
med oss och gjorde tillbedjan inne i det röda templet.

Fishdammen utanför symbolade av fish, invid en staty
av en tiger och av en buffel, fridsamt levande sida vid
sida. Symboliskt för Jainernas starka ickevolds-filosofi.

På kvällen: Barks & Mishra kom först vid 18.30, och Manu
som lämnat efter Manjun hela dagen. Sen presenterade

Bampa en bant-sångare för mig, Madhusudhan

Samenta, från Bundwan egentligen när Cosalt i

Delhi där han uppträtt i alla möjliga sammanhang,

bl.a. på Australiens High Commission. Sjög för oss,

knuffall röst, duktig. Specialitet - han sjöng även på

engelska - lite fusionmusik. Bampa spelade till, på

gitar i stora rummet samt på synt.

Lördag 6 januari 2001

Efter en kylslagen natt värmdde jag mig på förmiddagen ute på balkongen, där jag som vanligt satt och skrev brev. Sen ner för att klippa håret och ansa skägget till en formidabel summa av 10 rupees.

Efter lunch for vi med taxi till Kumartuli nere vid floden med Buku och Mishtu för att titta på en nyinvigd utställningshall med konstföremål tillverkade av stadsdelens alla Pal-hantverkare. Utställningen var stängd men vi fick öppnat speciellt åt oss. Tyvärr fick vi dock inte fotografera utan tillstånd från regeringen, typisk indisk byråkrati.

Därefter for vi vidare med metron till södra Kolkata, hem till Boni och Rana.

6 januari forts: gick från Kumartuli (där äldsta byn Santantri en gång låg) till Sovabagras tunnelbanestation, och for ner till Kalighat. Hem till Boni & Rana kl 15.30, satt & pratade en stund, sen ut på kiltu, båda bilarna, ner till sjöarna och Safari Park där vi i likhet med alla bengaliska medelklassfamiljer gick med barnen i skymnings-tid. Till en gräsmatta och så spelade vi kricket, Darsel mest entusiastisk att slå och kasta, men även Mani & pruvade på - och jag! - för första gången någonsin. Avslutade med att promenera ner till sjöstunden, alltså ett fågeldistrikt utan metalycke hårdas för träderna (och fågel-sligt köcker bränhan och gånar), typiskt just för salmed-gångtimmer i Kalkuttas parker. Sen körde vi Southern Avenue väster bort till där Boni bodde tidigare. Stannade vid ett stand för "phutshka" - kicketyp med potatisfyllning, och även dom, starkt kryddad, serverad i ett blad för sul-trädet, till mig.

Mouie ville klippa sig, Bani tog Babu och henne med till en hår-salong, fin såden som man gör till inför hällöpp och så, och fick höret fritt vidgjut för 40 rps.

Jag o Mattias gick in på en Mela tvärsöva gatan, annan-gliad en en shala, inträde 1 rp/person. Och där fanns jag ett stånd med traditionella legaliska måla-rullar, pates, en man från Medinipur (Medinapore) visade och spöng till, en rulle med Ramayana - för 600 rps, en med världsbarnen

för 700 och en jättefin med Durga-besättelsen för 1000 rupees. Hade stor lust att köpa, men vi har rante så mycket pengar just nu eftersom en stor del av resanssen försullats in vår väska på Tala Park.

Ät t. Sada Sanhan Rd, te, whiskey-jog, Ranao Mishtra, sall o putche. Middag-ruti, mutton.

På kvällen tog vi tunnelbana från Kalighat till Belgachia och promenerade sista biten bort till Tala Park Avenue.

Söndag 7 januari 2001

Lunch hos SYDASIENS ständige krönikör Ajit Roy. 80 år gammal men still going strong. Jätteläcker lunch med paneer i spenatsås, torkari (grönsakscurry), fisk, kyckling i senapssås, tomat- och mangochutney, mishti doi och sandesh (sötsaker).

7 januari forts. Ajit Roy berättade så mycket i detalj om sitt liv jag ej hört förr. 1949 blev han utsluten ur indiska kommunistpartiet därför att han hade en avvikande åsikt om det indiska kongresspartiets ekonomiska roll kontra kolonialstyrena i Sydostasien. Utsluts av Rana-dive, fackföreningsledaren som sedermera ledde CPI(M) efter parti splittringen 1964. Dock undgick han betraktas som palstrosion vilket gjorde att han ett år senare blev återupptagen i partiet sedan partiledningen lyfts ut.

Men efter utslutningen ville Roy, som ansåg sig orättvist behandlad, ta sig till Moskva och vädja till Stalin. För att komma dit lyckades han först ta sig till Pakistan, med hjälp av en bekant dansare som bodde i Calcutta - men samtidigt hyllades som en hjälte i Östpakistan. Denne var därför rubunden med sin 'östpakistaniska' dansgrupp mestadels

bestående av hinduer, att taner i Västpakistän. Ajit Roy som kommunist onöjligt att få pass. Men han lyckades väna kända till dansören och i labbit namn få ett pass utlärdat ^{pakistanskt} + under förspeglig att han skulle ska i förväg och planera för taner.

Identiteten styrkt med hjälp av minister-Mandal, hindu S.C. som valt Pakistan.
För till Kanachi, då huvudstad i Pakistan, och där han faktiskt fixade för gruppens besök. I Kanachi kontakt

med Tass korrespondent som uppmanade honom att åka till London och där se Moshwara tillstånd att komma dit.

Så det öppnade han, kom till London i maj 49 och stannade i 2 månader. Shew upprepade brev till Moshwara men fick inga svar. Senare fick han höra att det allt var klart och han inte ~~kom~~ kom till Surat. Rishen är stor att han skulle ha ställts mot en vägg och skjutits.

I London fick han förskaffat till British Museum och ägnade sig åt studier av kinesisk ekonomisk förändring med indisk, av Sepoy-upproret 1857 bl.a.

Berättade också om tiden som parkarbetare 1943, efter The Bagal Famine. Han skickades till Punjab för att arbeta i kraften, först i en gurudwara nära Amritsar, sedan i en Showtrihela Litarade ashram-skolor i

Munia of hemma, allt med kongis till ~~Meqskriganj~~ Meqskriganj, stöd byggd för exploatering nära Ranchi. Rekommenderat ställa all åke på senaste till.

Sten
parti-
medlem
1940

Jämnad 1964 vid
partipålägg.